

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 20/2017 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 1/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (629/1998) 3 §:n 2 momentti ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 7 §:n 2 momentti laissa 1499/2016, ja
lisätään lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

3 §

Koulutuksen järjestäjät

Lukiokoulutusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Opetuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta päättää ministeriö noudattaen soveltuvien osin, mitä 4 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 4 a ja 4 b §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 34/2017 vp

4 a §

Erityinen koulutustehtävä

Erityisellä koulutustehtävällä tarkoitetaan opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta, tai opetusta, joka tähtää ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) 17 §:ssä tarkoitetun ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. Opetuksessa poiketaan lukiokoulutusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä siten kuin 2 momentissa säädetään. Erityiseen koulutustehtävään voi sisältyä velvoite huolehtia asianomaiseen opetukseen liittyvistä valtakunnallisista kehittämis-tehtävistä.

Erityisen koulutustehtävän mukaisessa opetuksessa voidaan sen mukaan kuin 3 §:ssä tarkoite-tussa luvassa määrätään, poiketa opetuksen sisältöä koskevista 7 §:n 2 momentin säännöksistä ja 10 §:n 1 momentin nojalla annettavan valtioneuvoston asetuksen tuntijakoa koskevista säännök-sistä sekä jos edellä mainituista säännöksistä poikkeaminen sitä edellyttää, Opetushallituksen 10 §:n 2 momentin nojalla päättämistä lukion opetussuunnitelman perusteista.

Erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellyttää yleisen lukiokoulutuksen tarpeen lisäksi osaamisen syventämiseen ja opiskelumahdollisuuksien monipuolistamiseen liittyvää tarvetta jär-jestää 1 momentin mukaista opetusta. Lisäksi edellytetään, että hakijalla on ammatilliset ja talou-delliset edellytykset järjestää erityisen koulutustehtävän mukaista koulutusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin erityisen koulutustehtävän ja siihen mahdollisesti sisältyvän valtakunnallisen kehittämistehtävän myöntämisen edellytyksistä ja val-takunnallisen kehittämistehtävän sisällöstä.

4 b §

Erityisen koulutustehtävän edellytysten täyttymisen seuraaminen ja peruuttaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää erityisen koulutustehtävän ja siihen liittyvän valtakun-nallisen kehittämistehtävän edellytysten täyttymistä säännöllisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa erityisen koulutustehtävän tai siihen liittyvän val-takunnallisen kehittämistehtävän, jos sen tarve tai edellytykset siitä huolehtimiseen ovat merkit-tävästi heikentyneet.

7 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

Lukion oppimäärä sisältää, sen mukaan kuin 10 §:n nojalla säädetään tai määrätään, äidinkiel-tä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä ja vieraita kieliä, matemaattis-luonnontieteellisiä opin-toja, humanistis-yhteiskunnallisia opintoja, uskontoa tai elämänskatsomustietoa, liikuntaa ja mui-ta taito- ja taideaineita sekä terveystietoa. Tässä momentissa mainituissa opinnoissa voi, sen mu-kaan kuin 10 §:n nojalla säädetään tai määrätään, olla erilaajuisia oppimääriä. Taito- ja tai-

Eduskunnan vastaus EV 34/2017 vp

deaineet sekä terveystieto ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille säädetyn oppimäärän mukaan.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan jo ennen sen voimaantuloa sellaisten hakemusten käsittelyyn ja päätöksiin, jotka koskevat 1 päivänä elokuuta 2018 alkavaa 4 a §:ssä tarkoitettua opetusta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen erityistä koulutustehtävää koskevan määräyksen voimassaoloaikana aloitetut erityisen koulutustehtävän mukaiset opinnot voidaan suorittaa loppuun lukiolain 24 §:n 1 momentissa säädetyn opiskeluajan puitteissa.

— — — — —

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta, 7 §:n 1 momentti, 24 §:n 1, 2 ja 7 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 50 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta sekä 32 §:n 1 momentti laissa 1410/2014, 24 §:n 1 ja 7 momentti laissa 1502/2016, 24 §:n 2 momentti laissa 1045/2013 ja 50 §:n 2 momentti laissa 1486/2016, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 926/2010, 1410/2014 ja 1486/2016, uusi 1 a kohta ja 24 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1045/2013, 1410/2014, 1486/2016 ja 1502/2016, uusi 11 momentti, sekä lakiin uusi 24 a § seuraavasti:

5 §

Rahoituksen laskentaperuste

Rahoitus käyttökustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaisesti. Rahoitus määräytyy:

— — — — —

1 a) lukion erityisessä koulutustehtävässä sillä perusteella, mikä on koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellinen osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista ja erityisen koulutustehtävän lisärahoituksesta;

— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 34/2017 vp

6 §

Kunnan valtionosuus ja valtionosuuden peruste lukiolaissa tarkoitettussa koulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa

Kunnalle myönnetään valtionosuutta 5 §:n 1 ja 1 a kohdassa mainittujen toimintojen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin euromäärä, joka saadaan, kun 2 momentissa säädetyllä tavalla lasketusta kunnan valtionosuuden perusteesta vähennetään 8 §:n mukaan lasketut kunnan omarahoitusosuudet.

Kunnan valtionosuuden perustetta varten lasketaan yhteen:

1) kunnan järjestämää lukiokoulutusta ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrien ja opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot sekä 24 a §:ssä tarkoitettu lukion erityisen koulutustehtävän lisärahoitus, joka muodostuu kunnan järjestämän erityisen koulutustehtävän suoritteiden suhteellisenä osuutena kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista kerrottuna erityisen koulutustehtävän valtakunnallisella lisärahoituksella;

— — — — —

7 §

Kuntayhtymän ja yksityisen järjestämän lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus

Kuntayhtymälle ja yksityiselle koulutuksen järjestäjälle myönnetään 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja varten rahoitusta 6 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla koulutuksen järjestäjien opiskelijamäärien, yksikköhintojen ja erityisen koulutustehtävän lisärahoituksen mukaisesti laskettu valtionosuuden perustetta vastaava euromäärä.

— — — — —

24 §

Lukion yksikköhinnat

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan vuosittain kaikille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella, joista on ensin vähennetty 1,57 prosenttia lukion erityisen koulutustehtävän lisärahoitusta varten. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden lukumäärä, jotka opiskelevat lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, painotetaan kertoimella 1,21. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden lukumäärä, jotka opiskelevat aikuisille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa tai lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa painotetaan kertoimella 0,65 lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa koulutusta saavia opiskelijoita.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun perusteella siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus

Eduskunnan vastaus EV 34/2017 vp

pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailla järjestettävän koulutuksen yksikköhinta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen nojalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi erityisestä muusta kuin 24 a §:ssä tarkoitettusta syystä korottaa yksikköhintaa.

— — — — —
Jos opiskelija opiskelee aikuisille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa tai lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, yksikköhinta on 65 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä yksikkö hinnasta lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa koulutusta saavia opiskelijoita.

— — — — —
Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtioneuvostonjärjestelmän merkittävien muutosten vaikutuksen tasoittamiseksi korottaa vuoden 2019 yksikköhintoja sellaisen lukiokoulutuksen järjestäjän osalta, jonka lukiokoulutuksen rahoitus 24 a §:n vuoksi pienenee.

24 a §

Lukion erityisen koulutustehtävän lisärahoitus

Lukiokoulutuksen järjestäjille myönnetään lukiolain 4 a §:ssä tarkoitetun erityisen koulutustehtävän sekä valtakunnallisen kehittämistehtävän perusteella erityisen koulutustehtävän lisärahoituksena euromäärä, joka yhteensä vastaa 24 §:n 1 momentissa säädettyä lukiokoulutuksen valtakunnallisista kokonaiskustannuksista vähennettyä osuutta muutettuna kyseisen varainhoitovuoden kustannustasoon. Lisärahoitusta ei kuitenkaan makseta sellaiselle koulutuksen järjestäjälle, joka perii lukiolain 28 §:n 4 momentissa tarkoitettuja maksuja.

Koulutuksen järjestäjän suoritteet saadaan laskemalla yhteen varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun 20 päivän erityisen koulutustehtävän opiskelijamäärien ja erityiselle koulutustehtävälle säädettyjen painokertoimien tulot. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjäkohtaisesti korottaa painokertoimia erityiseen koulutustehtävään sisältyvän valtakunnallisen kehittämistehtävän perusteella. Erityisen koulutustehtävän mukaisen toiminnan käynnistyessä ja sitä seuraavana kahtena varainhoitovuotena rahoitus lasketaan arvioidun opiskelijamäärän mukaan. Aloittavan ensimmäisen vuosiluokan arvioitua opiskelijamäärää painotetaan kertoimella 5/12. Toteutuneen ja arvioidun opiskelijamäärän erotus otetaan huomioon kyseistä varainhoitovuotta seuraavan vuoden suoritteita laskettaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää koulutuksen järjestäjän lisärahoituksen laskennassa huomioon otettavien erityisen koulutustehtävän opiskelijoiden enimmäismäärästä lukiolain 3 §:ssä tarkoitettussa luvassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuista painokertoimista säädetään ja niiden korottamisen perusteista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 34/2017 vp

32 §

Arvonlisäveron huomioon ottaminen yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinnoissa

Lukion, ammatillisen koulutuksen ja taiteen perusopetuksen yksikköhintoja ja 24 a §:ssä tarkoitettua lukion erityisen koulutustehtävän lisärahoitusta korotetaan yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta siten, että korotus vastaa yksityisten koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta yksityiselle koulutuksen järjestäjälle aiheutuneista arvonlisäverottomista kustannuksista mainitussa koulutusmuodossa.

50 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa 1 momentin mukaan myönnetyn rahoituksen, lukuun ottamatta 10 §:n 1 ja 3 momentissa sekä 11 ja 24 a §:ssä tarkoitettua rahoitusta, varainhoitovuoden keskimääräisten opiskelijamäärien mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Ammatillisessa peruskoulutuksessa rahoitus tarkistetaan kuitenkin enintään määrään, joka on 87,56 prosenttia ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa määrätystä kokonaisopiskelijamäärästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lukiolain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleen erityistä koulutustehtävää koskevan määräyksen perusteella myöntää vuosina 2019—2020 tämän lain 24 a §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta pykälän 1 momentissa mainitun euromäärän rajoissa sellaisten opiskelijoiden perusteella, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen lukiolain 4 a §:n voimaantuloa.

Helsingissä 2.5.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri